

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadrudni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto. Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 55.

Sobota 6. julija 1929.

Leto IV.

Otvoritev angleškega parlamenta.

Angleška vladavina in parlamentarizem varujeta s posebnim respektom ceremonielno stran. Na prvi seji zbornice je bila volitev biroja. Na drugi seji, dne 2. julija je pa prečital kraljev komisar prestolni govor, pred spodnjo in zgornjo zbornico, ker se kralj zaradi bolehnosti ni udeležil seje. Ceremonijelni del te seje je bil torej manj običajen.

Prestolne govore sestavlja vlada. Tudi delavska vlada je sestavila prestolni govor, v katerem razvija poleg običajnih retoričnih gest, svoj delovni program.

V prestolnem govoru poudarja delavska vlada, da so prijateljski odnosi z drugimi državami dobri. Zlasti označuje kot pomemben dogodek definitivno rešitev nemškega reparacijskega problema na pariški konferenci strokovnjakov ter nameravano konferenco prizadetih vlad. Delavska vlada hoče posredovati med vladami, da se doseže sporazum glede reparacij in s tem tudi odpravi vse pomisleke proti izpraznitvi zasedenega Porenja.

Vlada je že tudi pričela razgovore z ameriškim poslanikom glede razorožitve ter upa, da bo pri tem delu uspela ob sodelovanju vlad v dominijonih, Indiji in v vladami drugih držav. Po mnenju delavske vlade je prišel čas, da se mednarodni spori prično reševati pravno med seboj in sporazumno, ter tako pridejo stranke do svoje pravice. Zaraditega se delavska vlada posvetuje z vladami v dominijonih o uvedbi razsodiške klavzule, ki se nahaja v statutu stalnega mednarodnega sodišča.

O vprašanju zveze s sovjetsko Rusijo, se delavska vlada posvetuje in išče stikov ter pripravlja tla za vpostavitve gospodarskopoličnih odnosov z Rusijo.

V notranji politiki pa bo delavska vlada najprej podvzela korake proti nezaposlenosti. Izboljšati hoče promet, pospeševati izvoz, dvigniti ekonomski razvoj prekomorskih kolonij,

izboljšavati poljedelstvo, gojiti ribarstvo, podvzeti javna dela itd. Zlasti hoče reorganizirati premogovno industrijo z ozirom na lastništvo in delavni čas. V kolikor vse to ne bi odpravilo nezaposlenosti, bo dala vlada priliko za izseljevanje v kolonije ter izseljenje vsestransko podprla.

Vlada se bavi tudi z vprašanjem omejitve alkoholnih pijač, kakor tudi s socialnozavarovalnim zakonom za delavce in za starostno zavarovanje. Istotako hoče delavska vlada revidirati stališče države do delavskih strokovnih organizacij, ter tem garantirati popolno enakopravnost, ki je bila okrnjena leta 1927.

Razumljivo je, da bo delavska vlada verificirala vse vašingtonske in druge konvencije, ki jih je sprejela konferenca mednarodnega urada dela.

Prestolni govor je napravil v parlamentu velik utis iz dveh razlogov. Prvič odgovarja govor oziroma program običajnim formam in drugič, ker v neusiljivi obliki prikazuje glavne točke programa delavske vlade, ki se tičejo v prvi vrsti delovnih slojev. Program angleške delavske vlade bi lahko imenovali socialnogospodarski program, ki naj bazira na gospodarskem propevanju, na katero si pa vlada pridržuje važno ingerenco s tem, da varuje interese delavstva.

Zbornica je vobče pritrjevala prestolnemu govoru, vendar se je pa razvila daljša razprava, v kateri so tudi konservativci in liberalci, ki se niso upali zagroziti z brutalno opozicijo, precizirali svoje stališče. Tudi Macdonald je imel daljši govor, v katerem je temeljito objasnil probleme, ki jih namerava delavska vlada načeti. Splošno mnenje je, da opreznost in taktčnost Macdonaldove vlade garantirata za to, da bo delavska vlada ostala daljšo dobo na krmilu, ter da ima za seboj poleg osem milijonov volilcev tudi veliko moralno silo.

O debati pa izpregovorimo prihodnjik, če bodo opozicionarci vedeli kaj povedati.

Boj med fašizmom in socialno demokracijo v Nemčiji.

V Nemčiji traja že dalje časa duhovna borba med nemškimi nacionalci in socialno demokracijo. Nemški nacionalci, za katerimi stoji velik del veleindustrije in junkerstva, poizkuša vzbuditi nemški narod proti velikemu vplivu socialne demokracije v državni vladi, v parlamentu in v pruskem deželnem zboru. Poudarka temu boju je dal zlasti govor pruskega notranjega ministra Grzezynskega na socialnodemokratskem shodu v Frankfurtu na Meinu. Govornik je na tem shodu izjavil, da, preden pride v Nemčiji do fašistovske diktature, pride do diktature organiziranega delavstva, ker ta diktatura tudi jamči, da se v zakonitem roku zopet uvede demokracija. Poudaril je govornik tudi, da se puči, ki so se dogodili leta 1918 v Nemčiji, ne povrnejo več in bi se vsak tak poizkus z delavske strani neobzirnno preprečil. Nemški nacionalci trdijo v svoji interpelaciji v pruskem deželnem zboru, da je minister zagrozil tudi s kandelabri, kar pa ni verjetno.

Nemška socialna demokracija take svoje odločne voje ni povedala samo na omenjenem shodu, ampak tudi že na letošnjem magdeburškem strankinem kongresu (Wels) in v nemškem državnem zboru minister Severing, ko je državni zbor razveljavil zakon o zaščiti republike. Nemška socialna demokracija vidi, kako

sistematično delajo nacionalci, da bi ogrozili stranko in demokracijo republike, zato so se odločili za obrambo republike in demokracije za vsako ceno.

V vajmanski ustavi določa točka 48., da sme vlada v interesu republike določeno krajšo dobo vladati tudi brez parlamenta. Nemški nacionalci so hoteli to določbo ustave izrabiti. Zahtevali so, da naj se je predsednik Hindenburg posluži, da izloči socialnodemokratski vpliv. Hindenburg je to zahtevo odklonil, češ, da ni potrebe za tak korak.

Nemška socialna demokracija je s svojim odločnim nastopom že doseglja moralno zmago, zakaj propaganda za republiko in demokracijo je že prešla v življenje nemškega delavstva. Ves nemški delovni narod zna ceniti demokracijo, ve, kam ga je dovedla prikrita in odkrita diktatura pred in med vojno, zato smo že danes prepričani, da bi nemški nacionalci prav mnogo riskirali, če bi poizkušali uveljaviti fašistične metode proti narodu. Nemški narod ne potrebuje političnih diktatorjev, ne potrebuje političnih kuratorjev, ker je zrel in pozna svoje probleme, ki jih hoče obravnavati v demokratični republiki v prid celoti. Obvarovati pa hoče socialna demokracija Nemčijo pred negotovo nesrečno meščansko vojno.

K zadrudnemu prazniku.

V nedeljo, dne 7. julija, bodo praznovali naše zadrudne organizacije, kot sestaven del svetovnega delavskega zadrudništva svoj zadrudni praznik: »Zadrudni dan«.

Naj nam bo dovoljenih najprej nekaj načelnih pripomb, k proslavi. Začetnik in praktik zadrudnih organizacij je bil ročni delavec. Še važnejše je pripomniti okolnost, da so pričeli industrijski delavci ustanavljati zadrudne organizacije baš v času, prvih organiziranih mezdnih gibanj. Glavni njihov zamisel je bil v tem, porabiti čisti dobiček, ki ga prinaša trgovina v oporo v boju za izboljšanje njihovega gmotnega stanja.

Zadrudne organizacije so se v zadnjem desetletju razvile v gospodarsko velesilo, ki prehranjuje v svetu 52 milijonov družin, in ki razpolaga z mnogimi milijardami obratnega kapitala. Zadrudna obratovališča zaposlujejo že na stotisoče delavcev v lastnih tovarnah, posedujejo ogromne komplekse zemlje, večje kot je cela Jugoslavija, in na stotine lastnih oceanskih parnikov in desetisoče vagonov prevažajo blago direktno od producenta h konzumentu.

Razumljivo je, da so se pridružili temu ogromnemu pokretu tudi razni sloji, katerim prvotni zamisel zadrudništva ni tako svetel, kakor je organiziranemu mezdnemu delavcu. Tudi pri nas v Sloveniji in Jugoslaviji imamo zadrude, ki jih ne preveva prvotni duh zadrudništva, toda poudariti moramo, da je in ostane vodilna sila in motor zadrudnega gibanja, moderno organizirani delavski element, ki vidi v zadrudništvu eno izmed vej skupnega delavskega pokreta.

Mi v pogledu na zadrudništvo nismo bili nikoli ozkosrčni. Konec koncev nam je ljubša posledna, če še tako lokalpatriotična in brezprogramna zadrudna prodajalnica, kakor ka-

terakoli privatna kapitalistična prodajalica. Povedati pa moramo ob tej priliki, da gledamo s posebnim dopadanjem na one zadrude, ki so ohranile prvotni duh zadrudništva, in ki vstrajajo v tem in umerjajo svoje delovanje v pravcu celote delavskega gibanja.

V letošnjem letu imamo prijetno dolžnost, toplo priporočiti prizadevanje Konzumnega društva za Slovenijo, ki se trudi ustvariti s prispodarjenim kapitalom fond za starost, smrt in brezposelnost svojega članstva.

Predobro se zavedamo, da ideja še ni našla popolnega odziva med vsem članstvom, in da ni bilo mogoče napraviti drugega, kakor organizirati fond na podlagi prostovoljne prijave.

Vemo tudi, da bo treba še mnogo dela, da se prikaže vsa kolosalna vrednost tega fonda. Toda led je prebit, zato mislimo, da zadrudni dan s svoje strani najboljše pozdravimo, če spodbudimo vodilne funkcionarje k vstrajanju, da se čimpreje reši vprašanje vseh vprašanj, kako urediti zavarovanje širokih množic za slučaj onemoglosti, smrti in nezaposlenosti.

Ta tri vprašanja so ona, ki zagrenjujejo življenje slehernemu delavskemu očetu, materi, sinu in hčeri. Težka je njihova rešitev. Toda kdor bo ta vprašanja rešil, bo dal delavnemu človeku mirno vest in veselje do življenja.

Naj naš zadrudni pokret ta vprašanja na svoj način s svojimi sredstvi obravnava in rešuje, ostale panoge pokreta ga bodo pa na svoj. Iz vsega prizadevanja bo pa nastala celota, ki bo uveljavila geslo:

Mir in srečo ljudem na zemlji!

V tem znamenju se pridružujemo proslavi Zadrudnega dne.

Obrov.

Deset let obstoja Mednarodnega urada dela v Ženevi.

Mednarodni urad dela obhaja 10 letnico svojega obstoja. Radi tega ne bo odveč, ako napravimo kratek pregled o njegovem delovanju, o njegovih uspehih ali pa tudi neuspehih.

Podlago za ustanovitev mednarodnega urada dela tvori XII. poglavje verzaljskega mirovnega dogovora. Okoli njega naj bi se zbrale vse države, da bi se socialna zakonodaja uvajala po vseh kontinentih čim bolj enakomerno.

Dosedaj je 55 držav (ne petdeset, kakor je bilo pomotoma navedeno) članic tega urada. (Svojega članstva niso prijavile: Rusija, Amerika, Turčija, Mehika in Egipt.)

Cilj mednarodnega urada dela je brez dvoma vzvišen v vsakem oziru. Upoštevati pa moramo okolnost, da niso vsi njegovi sodelavci prožeti istega duha, njihovo delovanje in udejstvovanje basira na različnih pogledih.

Delavci žele, da bi bil mednarodni urad dela izhodišče za utrditev pridobljenih pravic na strokovnem in političnem polju, da se te pravice čim bolj razširjajo in končno dovedejo do gospodarske in politične osamosvojitve delavskega razreda.

Kapitalistični zastopniki bi hoteli imeti v mednarodnem uradu dela institucijo, ki naj bi služila za utrditev njihove teze, da je mogoč prenos mišelnosti sedanje meščanske družbe in kapitalističnega gospodarskega reda v delavske vrste, s čimur bi se

njegova pozicija zelo utrdila. Pacifisti hočejo propagirati potom urada svetovni mir, socijologi socialno pravičnost.

Ako imamo vse to pred očmi, je jasno, da je delovanje urada nad vse težavno. To je razvidno tudi iz rezultatov tega dela.

V teku 10 let je organiziral urad 11 konferenc, na katerih je bilo sklenjenih in sprejetih 26 konvencij, 30 priporočil, dalje se je izdelalo 56 zakonov in zakonskih osnutkov.

Z ozirom na obstoječe predpise bi morala vsaka država-članica tekom enega leta, sigurno pa po preteku enega leta sprejete konvencije in priporočila predložiti svojim zakonodajnim telesom v ratifikacijo. Pa ne le to. Moralno je obvezana, da deluje po svojih predstavnikih na to, da bi bile odobrene vse te konvencije in priporočila.

V številkah označeno bi pomenilo, da bi morale države-članice v celoti izvršiti 3080 ratifikacij. V resnici je izvršenih ratifikacij le 342, torej komaj ena devetina. 2738 ratifikacij je v zastanku, ne v slučajnem. Zavlačevanje je namerno, ker predstavlja sistem in čisto določeno politiko.

Mednarodni urad dela je moral računati tudi s temi sistemi, moral se je uveljaviti kljub temu. Radi tega ni načeljal problemov, kateri si ne bi vsaj kolikor toliko že utrlj pot v večino držav. Delovanje Mednarodnega urada dela se odraža predvsem

Od solca zagorelo, zdravo kožo

hočete pač imeti. Vdrgnite torej svoje telo z

NIVEA-CREME

In potem ven na prosto, na zrak in solnce. NIVEA-CREMA ojači paleči učinek solčnih žarkov in zmanjša nevarnost skelečne solnčarice. Toda suho mora biti vaše telo! Nikdar ga ne smete mokrega izpostaviti solčnim žarkom! In poprej ga vedno natretiti!

Samo NIVEA-CREMA vsebuje kožo negujoči Eucerit in v tem temelji njen učinek.

Doze po Din 3, 5, 10 in 22. Tube iz čistega kositra po 9 in 14 dinarjev.

v treh smereh: 1. Delovni čas. 2. Delavsko zavarovanje. 3. Delavsko pravo.

Glavno delo je bilo v prvih dveh vejah delavske socialne zakonodaje.

Prva skupina obsega konvencije o osemurnem delavniku; prepoved zaposlitve otrok; prepoved nočnega dela za žene in otroke; prepoved nočnega dela v pekarnah in vpeljava obveznega nedeljskega počitka.

Druge skupina se peča z zavarovanjem vseh vrst.

Delo Mednarodnega urada dela je bilo otežkočeno tudi radi obstoječih razmer v posameznih državah. So države, v katerih ne vidi delavstvo od po Mednarodnem uradu dela sklenjenih konvencij posebnih koristi, ker je njihova domača zakonodaja veliko boljše, dočim so pa zopet države, v katerih pomenijo te konvencije že skoraj revolucionaren čin.

Vendar je pa vse to umljivo, alko imamo pred očmi glavni cilj Mednarodnega urada dela, namreč izvesti socialno zakonodajo čim enostavnejše za ves svet.

To bi se doseglo v večji meri, kakor se je, alko bi bile kakšne sankcije, da bodo države članice izvedle ratifikacijo sklenjenih konvencij v predpisanem roku. Ker pa ni takih sankcij, je moglo večina držav uganjati pasivno rezistenco po domjenem načrtu. Tako smo pa doživljali, da se je izgovarjala Anglija na Ameriko, Nemčija na Anglijo, Francijo na Nemčijo, Italija na Francosko, Nemška Avstrija na Švico.

Sedanja angleška vlada je že izjavila, da bo ratificirala konvencijo o osemurnem delu v najkrajšem času. S tem činom bodo izpodbila tla vsem ostalim izgovorom in bodo morale vse države ugrizniti v to neprijetno jabolko. S tem bo prešla mednarodna socialna zakonodaja v novo fazo.

Zavedati se pa moramo, da bo sodelovanje Mednarodnega urada le tedaj kronano s čim večjim uspehom, alko bo mogel računati na odločni in organiziran pritisk delavstva v posameznih državah.

Dnevne novice.

Ali imamo pomanjkanje stanovanj v Ljubljani ali ne? V mestni stanovanjski hiši na Poljanah se od 113 stanovanj. Za teh 113 stanovanj je bilo vloženi 2270 prošelj. To je ogromno število prošelj, čeprav je med prosilci, recimo polovica takih, ki hočejo stanovanje iz kakršnihkoli razlogov zamenjati. Stanarina za najmanjše stanovanje znaša okoli 500 Din na mesec, zato so predvsem pri oddaji stanovanj izločili vse one prosilce, o katerih so mislili, da bi visoke najemnine ne mogli plačati. V tem se vidi greh, ki ga je zakrivila ljubljanska občina, ker ni nadaljevala stanovanjske akcije v započeti smeri cenih malih stanovanj za delavske in uradniške rodbine. V socialnem pogledu stanovanjska akcija ljubljanske občine ne bo donala nikakršnih sadov, ker se niso gradila majhna stanovanja in ker mestne stanovanjske

hiše ne vplivajo prav nič proti odeluškemu navijanju najemnin v privatnih hišah. Vrhutega pa občina nima pravzaprav nikakršnih izdatnih pravnih pomočkov, da bi regulirala stanovanjski trg. Ljubljanska občina, zlasti pa tisti gospodje, ki so skrivili teh nedostatkov, naj sedaj pozovejo tistega predsednika društva hišnih lastnikov, ki mu pravijo gospod Frelj in se je svoj čas ustil, da je dovolj cenil stanovanj in če jih ni, bo društvo poskrbelo zanje, da sedaj pokaže, kje so tista stanovanja in če jih ni, naj jih preskrbi. In videli boste vso demagogijo!

Plače državnih uslužbencev se regulirajo. Medtem, ko se je pred nekoliko meseci poročalo, da se bodo državnim uradnikom plače primerno zvišale in sicer tako, da bi višji uradniki, ki imajo že sedaj razmeroma dobre plače, prejeli procentualno manjši povišek, nižji u-

radniki in ostali uslužbenci pa bi prejeli več. Sedaj pa se poroča, da se plače ne bodo povišale splošno, marveč samo regulirale in sicer na ta način, da se bo visokim nekaj odvzelo ter dalo nižjim. Mnenja smo, da višji nimajo ničesar odveč, pač pa imajo nižji mnogo premalo. Razen tega je visokih razmeroma zelo malo in bi se to, kar bi se naj istim odvzelo, presneto malo poznalo pri masi nižjih, četudi bi visoki imeli stotisoče odveč ter ne glede na to, da bi kakršnakoli redukcija povzročila silno razburjenje. Bilo bi torej na mestu, da se visokim uradnikom puste plače kot jih imajo sedaj, pač pa naj bi se nižjim dalo, in sicer, ako govorimo zelo skromno, najmanj 50 odstotkov, kajti toliko bo najmanj znašala, oziroma že znaša razlika na novih najemninah, pri čemur dobi država velik del poviškov itak nazaj v obliki stanovanjskega davka.

Amnestija. Vlada pripravlja večjo amnestijo za kazenska dejanja prejšnjih let.

Vrhovni zakonodajni svet bo delal. Vrhovni zakonodajni svet ima v razpravi vrsto zakonskih načrtov. Tako: o državljanstem sodnem postopku, o gozdih, o pogozdovanju in o katastru. Izdelane zakonske načrte predloži vlada raznim prizadetim ustanovam in korporacijam, da povedo svoje mnenje o njih.

Železniški minister dr. A. Korošec je odpotoval v Prago na orlovsko slavnost.

Alkohol ubija. Zadnjič smo poročali o smrti Pohorčeve v Ljubljani. Sodnijska preiskava je ugotovila, da rane, ki jih je imela Pohorčeva, niso vzrok njene smrti, ampak zgolj alkohol, ki si ga je privoščila do nezavesti.

Cankarjeva družba pridobiva. Mariborska delavska pekarna je podarila družbi 100 Din. Zadruga posnematelj Dovolj vas je v Sloveniji. Ustanovna znaša 1000 Din. Ustanovnikov je že okoli 30. Rednih članov pa je že nad 3000. Knjige so že v tisku in je še vedno čas postati član za 20 Din. Izšle bodo 4 knjige.

Revizija uprave v Rumuniji. V Rumuniji pripravlja sedanja vlada revizijo državne uprave. Država bo razdeljena po novem zakonu na sedem avtonomnih pokrajin, katerim na čelu bo guverner, ki ga bo imenovala vlada. Liberalci sicer nasprotujejo reformi, dočim vztraja sedanja vlada kmečke stranke, ki jo vodi Maniu, na njej Rumunija je namreč država, ki obsega vrsto narodnosti in sedanja vlada hoče s to reformo deloma ustreči narodnostnim težnjam, deloma pa oslabiti reakcionarni korupcionistični liberalizem v Rumuniji, ker s tem podeli politično oblast in udejstvovanje na pokrajine.

Raje ne! Komunistinja Klara Zetkin, ki je bila pred kratkim izključena iz komunistične stranke, se je pismeno obrnila na sovjetskega poslanika v Berlinu, kateremu je odgovorila, da se pozivu moskovske vlade, da se naj pride tja zagovarjat, ne bo odzvala! Ja, boljševiške inkvizicije se celo komunisti sami boje ter ne zaupajo v pravično sodbo. Klara Zetkin je stara bojevnica, ki je desetletja prebila v vodstvu nemške socialne demokracije, iz katere je končno odjadrala tudi ona v radikalne vode. Kaj je neki zagrešila, da so tudi njo izključili?

Oster konflikt med Čehoslovaško in Madžarsko. Madžari so na obmejni postaji med Čehoslovaško in Madžarsko, Hidasnemeti, aretirali nekoga čehoslovaškega uradnika z imenom Pecha, ker so ga sumili špijonaže, na kar je čehoslovaška železniška uprava baje ukinila promet na dotični prog. Konflikt se vedno bolj zaostre in se ne ve, kaj zna še nastati. Kdo ve, če ni kak Mussolini zraven?

Tudi na avstrijsko-italijanski meji konflikt. Italijani so pri postaji Sillian aretirali 19 letnega Weghoferja, ki se je nahajal 12 metrov od meje na avstrijskem ozemlju ter s silo odvedli na italijansko stran, na kar so ga karabinierji prisilili, da je moral podpisati izjavo, da je prišel prostovoljno na italijansko stran.

Prva polena delavski vladi pod noge. Macdonald je predlagal, naj bi spodnja zbornica do božiča razpravljala izključno vladne predloge in bi se do tedaj odložili vsi predlogi, stavljani od strani poslancev. Temu sta se uprta Baldwin in Loyd George in Macdonald je predlog umaknil, da ga bo na novo formuliranega zopet predložil.

Umetnost v gospodinjstvu, brez tuje pomoči in brez velikega napora doseči blesteče belo perilo, pogodi vsaka gospodinja, katera se poslužuje samodelujočega, popolnoma neškodljivega pralnega sredstva »PERSIL«. Že z enkratnim kuhanjem v raztopini »PERSILA« postane perilo blesteče belo in sveže dehteče, ravno tako kakor bi viselo ves dan na solncu in svežem zraku.

Bratko Kreft:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

120

Ravnatelj je dokazoval, da je Podporno društvo imelo pokroviteljstvo nad akademijo, dr. Kramar pa je lagal vnaprej. Radi tega spora, te očitne laži, ni prišla profesorska konferenca glede Leona do nobenega posebnega zaključka. Sklenilo se je samo, da se vnaprej program vsake dijaške akademije dobro pregleda, predno se dovoli... Da se ne bodo več godili taki škandali. Takoj drugi dan po konferenci je šel cirkular po vseh razrednih gimnazijah, ki je od točke do točke obravnaval bubifrizure, kratka krila, navajajoč določeno spodobno dolgost, prepovedujoč dijakinjam bivanje med odmorom v razredu, med sošolci itd. Vse to radi tega, ker so nekaterniki pokazali svojo malonravnost v pisanju nespodobnih pisem in prizorov...

»Zadnje cilka na te, Leo, ti garjeva, nemoralna ovca...« je dejal v odmoru Toni in naganjal sošolke iz razreda. »Marš, v dekliško sobo... Sicer se med namj pohujšate...« Vsi ti ostri moralni ukrepi pa so imeli še več ozadij. Ena izmed tretješolk je zatožila svoje mlajše sošolke, da večkrat nekaj delajo v straniščih... Med njimi je bila tudi prvošolka — hčerka profesorja Kaučiča. Ko jo je oče doma zaslišal, je izpovedala, da so se medsebojno oskrumjevale s kifeljčki. Otrok je jokal, ko je vse to pripovedoval. Obenem je tudi izpovedala, da je spovednik eno izmed njenih sošolk vprašal pri zadnji spovedi, če kdaj kaj dela s svojo »sramoto«. Dekle tega ni razumelo, ker ji nihče do takrat ni povedal, da ima »sramoto...« Leo je na-

ravnost fanatično zbiral dokumente zoper sodobni pedagoški sistem in marsikje so se mu začudeno odprle oči. V samostanski šoli je bilo med dekleti več takih slučajev in Leonov sošolec Pavlič, ki je bil podprefekt v Dijaškem domu, mu je izdal precej tajnosti izoliranega deškega konvikta... O seme-nišču je vedel Leo po Janušu in Frančeku... Groza ga je bilo teh odkritij, taka groza, da mu je bilo žal, da ni govoril na akademiji še ostreje.

Sonje res ni bilo na akademiji. Že ves teden se nista sestala več kot za par minut. Leo je bil tako zakopan v delo, da se ji je zdelo, da nima več smisla zanj. Najbolj pa se je balal ideje njegove »Nemoči« in njegovega fanatičnega zatiranja vsega posvetnega. Čutila je v sebi nemoč pred lastno strastjo, ki se ji je včasih prikradla v pazne noči, ki se je vzporedno z njenim hrepenenjem množila, in jo tirala v vrtince razvratnih misli in sanj. Takrat se je Leona bala. Sovražila ga je zaradi njegove volje, s katero se je tako obvladal. In rada bi bila, da bi ga spravila iz ravnotežja, da bi mu vcevoila dvom v samega sebe samo zato, ker je zaradi lastne razdvojenosti trpela sama. Še vedno je čakala na službo, toda dekleta ni bilo od nikoder. Zato je obupavala še bolj. Na akademijo ni hotela iti. Ni hotela videti žive strasti, ki se je sicer skrivala globoko v njej, in ki jo je trgala pred Leonom... In ko je brala v časopisu besede: »Čez pet let, če ne prej, bo mladi avtor mislil drugače«, se je v sebi razšla popolnoma.

»Ali ni povedal kritik v teh besedah strašne resnice? Ali ni prorokoval Leonove bodočnosti?

Pravi, da bo šel na Dunaj ali v Pariz... In potem ne bo več mislil tako. Pozabil me bo, kot napravijo vsi moški. Naiven je še. Ne ve, kaj govori, kaj misli. Pravi, da ne bova nikoli živela skupaj, da bova šla vsak zase skoz življenje... Ljubila se bova s čisto, breztelesno ljubeznijo. Samo včasih se bova videla. Redko mogoče, toda ljubezen najina bo živela tiho v dušah najinih. Tako misli in na to se pripravlja, ker veruje vase in ne ve, da je življenje močnejše, da je celo njegovo telo močnejše od te njegove misli. Danes lahko veruje in misli tako, toda ali bo sredi Pariza ali Dunaja tudi lahko tako mislil? Ne. Zaprl je oči pred življenjem in drevi nekam v nedogled, nekam, kamor ni moči. Kam bi človek s telesom, ki je živo in strastno?«

Jokala bi najraje Sonja, toda tudi jok je že onemel v njej. Gledala in mislila je naprej in povsod je videla nova trpljenja, nova razočaranja. Leona ljubi, strašno ljubi, da bi mu dala vse, samo da bi ga večno priklenila nase. V njej pa ni vere, samo dvom je njena notranjost. Zato se odloči, da konča prej sama kot bi sicer končalo življenje. Bolj jo bo bolelo takrat, ko ji bo preizkušeni in nad svojo estetično mislijo razočarani Leo pisal iz Dunaja ali Pariza, da se je zmotil, da je samo sanjal ves čas in da jo pozdravlja zadnjič. Leo je mlajši od nje, marsikaj ga še čaka, ona pa bo samo učiteljica v kaki dolgodasni vasi... »Ne čez pet let, že čez leto bo mislil drugače...« si je govorila in se v tistih dneh izogibala srečanja z njim.

In ko jo je po enem tednu Leo dočkal, mu je povedala vse to, da mu je selcala dušo. Vse dvome svoje je izlila vanj, vso svojo nevero in v Leonu je otrpnilo srce.

Proslava združnega dne v Mariboru

se bo vršila v nedeljo, dne 7. t. m. ob 15. uri na vrtu Ljudskega doma s sledečim dnevnim redom:

SLAVNOSTNO ZBOROVANJE.

O pomenu združne organizacije poročajo referenti v slovenskem in nemškem jeziku.

Pred zborovanjem igra železničarska godba.

Po zborovanju prosta zabava s sodelovanjem tamburaškega zbora pod vodstvom sodr. Primožaka ter pevskega zbora »Frohsinn«.

Vstopnina prosta.

Razpust železničarskega pogrebne društva pred sodiščem.

Ozadje tožbe.

Razpust Podpodnega društva železniških delavcev in nameščencev v Mariboru, ki je usledil, kakor znano, dne 11. maja, dan pred občnim zborom, z odlokom, ki ga je izdal veliki župan dr. Schaubach na pobudo Narodne železničarske zveze, je izzval med člani tega društva veliko pozornost in vznemirjenje.

Ker pa veliki župan ni sistiral delovanje društva, mareč samo imenoval novi odbor, kateremu je poveril vodstvo poslov ni bilo članom jasno, ali je ta odbor opravičen upravljati društveno imovino ter inkasirati članske prispevke, ker vsebuje društveni statut za slučaj razpusta posebne določbe.

Društveni član J. je bil vsled tega v dvomu, ali ima novi odbor pravico razpolagati z društveno imovino, s čemer je spojeno tudi vprašanje zajamčenja društven. pravic, in je zato deponiral pri Hipotekarni banki svojo članarino ter zahteval od sodišča, da isto depot prizna.

Razprava.

K razpravi je prišel kot pravni zastopnik tožnika dr. Reisman, za podporno društvo pa od velikega župana imenovani železniški uradnik Wurzinger.

Dr. Reisman je osporaval legitimacijo pasivnosti železniškega uradnika Wurzinger in je pri tem izvajal naslednje:

Pravna moč razpustitvenega odloka.

Razpustitveni odlok od 11. maja, ki je bil še isti dan izročen društvenemu vodstvu, ni še pravnoveljavni, ker ni še potekel zakoniti 60dnevni pritožbeni rok. Tudi ni bilo društveno delovanje do preteka pritožbenega roka s strani policijskih oblasti sistirano. Glasom štatutov zastopa društvo predsednik, v slučaju oblastvenega razpusta pa predsednik in

Talpa:

Tone Seliškar, Rudi.

1.

Slovensko mladinsko slovstvo ni bogato. Levstikove krepke mladinske pesmi, polne kumorja, Zupančičeve zbirke, prepojene z zdravim življenjskim optimizmom, ter nekaj pravljic Milčinskega — to je vse, kar je omembe vrednega. Poleg teh dobrih zbirk pa imamo še osladno gangliščino »Zvončka«, ki se je med nami bobotno razpasla in ki poje otrokom v samih demintutivih o namišljenem svetu, ki ga ni, ter ga belji z lepo moralno in rodoljubnimi ocvirki, kot jih poznamo iz dobe taborov in prvih sokolskih zletov.

Vse naše mladinsko slovstvo pa je z Zupančičevimi zbirkami vred — tudi to je treba odkrito povedati — plod pretekle dobe, plod naših gospodarskih razmer pred vojno, ko beda še ni bila tako pričeča in ko je bila tudi oficijelna vzgoja vsaj v približnem skladju s socialno strukturo našega kmetskega naroda. Po vojni so se razmere temeljito izpremenile: množice proletarijata so se podese-

Persil

in ravnaj pravilno!
Je sicer zelo enostavno, toda važno:

Raztopi Persil v mrzli vodi.

Napravljeno raztopino vlij v kotel napolnjen z mrzlo vodo.

Persil rahlo vlagaj in pusti, da počasi zavre. V ure kuhali zadostuje.

Potem, dobro izperi najprej v topli in zatem v mrzli vodi.

Poskusite tako! Videli boste: Persil izpolnjuje, kar obljubuje!

tričlanski odbor, ki ga izvoli zadnji društveni odbor. Ta tričlanski odbor je bil na seji društvenega odbora dne 13. maja izvoljen. Njegova izvolitev je bila nato tudi sporočena velikemu županu in sicer točno v smislu štatutov, ki so bili po istem velikem županu, ki je sedaj odredil razpust društva, svoječasno potrjeni. V ta tričlanski odbor so bili, poleg prejšnjega predsednika Fr. Fischerja, še izvoljeni člani Anton Pšeničnik, Avgust Gradišnik in Ivan Majer.

Veliki župan je pa enostavno imenoval drugi odbor. Za imenovanje tega odbora s strani velikega župana pa manjka

slehera pravna osnova,

tako po društvenem zakonu, kakor po društvenih pravilih. Veliki župan ni samo odstavil zadnji legitimni, na občnem zboru izvoljeni odbor, pred potekom pritožbenega roka, marveč je tudi vpostavil nov odbor, za kar pa ni bil po zakonu iz leta 1867 opravičen. Društveni zakon ne določa nikjer, da imajo politične oblasti pravico, dekretirati društvom posebne odbore. To je v pravni državi, v smislu obstoječih zakonov, absolutno izključeno.

Razen tega je veliki župan odredil razpust društva na predvečer občnega zbora, tako da niso več mogli pravkar došli delegati prisostvovati poročilu društvenega vodstva ter podeliti absolutorij.

Revizija društvenega gospodarstva, ki jo je veliki župan odredil in ki se je vršila šele potem, ko je bilo društvo razpuščeno, ni odkrilo nobenih nepravilnosti, vzlic temu, da se je ta revizija vršila z mučno natančnostjo.

torile, vojna sama je zrevolucionirala duhove; kaos povojnih razmer postavlja nove probleme ne samo odraslim, temveč odločno posega tudi v razvoj mladine. Kako je vojna vplivala na mladino, nam je vsaj deloma razgnil Glaese v romanu »Jahrgang 1902«, pri Slovencih pa analizira povojno življenje dijakov iz višjih razredov Bratko Kreft. Romana, ki bi nam pokazala razvoj otroka od 6. do 10. leta, žal, še nimamo in težko ga bo najti tudi v svetovnem slovstvu. Pač pa imamo Slovenci temeljito in s statističnimi tabelami podprto razpravi učitelja Doberška, ki nam kaže duševni obraz proletarskega otroka.

Iz naših mestnih šol vedno bolj izginja rdečelični in nekoliko nerodni kmetski otrok. Namesto njega srečujemo v šolskih klopek nekdanje dobro negovanega, danes pa v ponošene obleke oblečenega otroka sproletariziranih uradniških družin in pa bledega sina predmestnih delavskih staršev. Milje v razredih se je čez noč izpremenil, večina »pedagogov« pa potiska svoj pedagoški voziček še vedno po izvoženih kolotečinah

Zastopnik društva, železniški uradnik Wurzinger, je je skliceval predvsem na to, da imenovano društvo ne obstoja, nadalje pa, da je bil on imenovan po velikem županu in poverjen z vodstvom društva. On ne more razpravljati o tem, ali je bil razpust društva zakonit ali ne, niti pritrčiti k temu ali onemu.

Vse nadaljne dokazilne predloge tožitelja je sodnik odklonil.

Razsodbo po sodišče sporočilo pismeno.

Stanovanjska beda.

Odkar so hišni gospodarji dobili nekaj več pravic glede razpolaganja s stanovanji, ravnajo z najemniki kot svinja z bučo. Najemnine pa navijajo kakor se jim zdi in kolikor denarja trenutno rabijo. Vedno redkejši so lastniki hiš, ki ne sledijo pri odiranju najbednejših svojim kolegom, ter so ostali še nadalje v tem pogledu zmeri in pravični. Vsem tem čast in priznanje! Proti onim pa, ki mislijo, da je sedanja splošna beda med ljudstvom in pa občutno pomanjkanje cenih stanovanj, ravno primeren čas, da svoja, po večini neprikladna in v nobenem oziru odgovarjajoča podstrešja, temne kleti in luknje draže do skrajnosti in še čez, se bo treba pač na kak način zavarovati. Ne gre namreč, da bi si kdorkoli na račun splošne ljudske bede in to pri onih, ki itak nimajo niti za najpotrebnejše in najskromnejše življenjske potreščine dovolj sredstev, zbiral kapital, za podrtije, ki so bile že najmanj petkrat z najemninami plačane. Mislim, da bo treba vsak tak slučaj navijanja stanovanjskih cen javno in imenoma ožigosati, ter tako vsaj o-

pozoriti oblast, da se začne zanimati za one, ki si hočejo zaslužiti naslov ljudskih hijen. »Delavska Politika«, ki je edini slovenski list — glasnik brezpravnih in izkoriščanih — je že opetovano ožigosala početje gotovih ljudi in bo tudi vbodoče objavila vse, kar bo seveda prejela verodostojnega in resničnega. Za stanovanjsko bedo bo pa treba imeti stalno kolo, kjer se bo to vprašanje obravnavalo. Ker je naš list zastopnik nemaničev, je zastopnik tudi stanovanjskih najemnikov. Nikdar pa še ni bila javna tribuna za najemnika tako potrebna, kakor je sedaj. Da bo pa naš edini delavski slovenski list tudi lahko postal to, kar želimo, ne pozabimo se nanj naročiti in nabirati naročnike. Več naročnikov, več muzike. L. M.

Jasnosti ne bo nikoli preveč.

Kdor nepristransko našo diskuzijo o socializmu, veri in cerkvi sleduje, ima utis, da je vsako osebno mnenje prineseno z neko bahavostjo in preziranjem drugih mnenj. Tudi člankar — k misli, da so o tem teškem predmetu že izrečene »poštene lekcije«. Zdi se mi pa, da za večino čitalcev še niti nebrojne lekcije ne bodo prinesle tistega razščiščenja, ki smo ga tako živo potrebni. V zadnjem tozadevnem članku je bilo razprto tiskano, da v proletarskem marksističnem socialističnem pokretu ni nobeni veri zapirati vrat, da tega ne dopušča glavno naše geslo in da je pač vera za nas zasebna stvar. Da, da, vse res, za tiste, ki marksistično mislijo. Ravno takšnih mislecev nam pa manjka, menda zaradi tega, ker si premalo prizadevamo njih število pomnožiti. Kdor razume marksističen klic: »Proletarci vseh dežel, združite se«, ve, da velja ta klic vernim in nevernim, ve vsled tega vnaprej, da verska pripadnost ne sme biti ovira proletarski združitvi. To neprecenljivo spoznanje je pogoj globljega proletarskega sporazumljenja, je že neke vrste uniformiranost mišljenja, ki ga pri nas skoroda pogrešamo. Večino naših delavcev še proletarski klic ni dosegel, odnosno proletarski klic še ni mogel kvarnih in nasprotujočih mu tradicij izpodrinuti.

Prav sedaj gredo naši dokazi za tem, da vera proletarski združitvi ne sme in resnično ne more biti v napoto. Še tako debelo tiskan povdarek, da je vera ali nevera privatna stvar, torej srčna zadeva vsakega posameznega, ne zaleže, če ni predhodno prodrlo prepričanje, da je tako naziranje za proletarca najprimernejše in dopustno, čeprav veroizpovedanje in njegov cerkve često niso tega naziranja.

Proletarec mora spoznati opravičenost in primernost trditve, da je vera srčna zadeva, zadeva vesti in duhovne njegove svobode, potem mu bo šele postalo lahko slediti marksisti-

(Konec prihodnjic.)

Največja
izbira moškega
in ženskega perila,
ovratnikov, kravat, naroč
(manšet) in vsakovrstnih trakov

ALFA
MARIBR
ALEKSANDROVA CESTA 9
ZMERNE CENE!

Največja
izbira kopalnih
oblek, kopalnih čepic,
čip in vezenin, nogavic za
dame in gospode i. t. d. i. t. d.

Pridite in oglejte si zalogo!

Pridite in oglejte si zalogo!

stičnemu klicu. Če ga cerkev njegovega veroizpovedanja odvrta od izpolnjevanja proletarskih nagibov, tedaj gotovo cerkev svojega zgolj duhovnega poslanstva ne izpolnjuje — služi posvetnim interesom. Delavec, ki tega ne more spoznati, bo v dvomu in strahu pred posmrtnim, sledil cerkvi, oni pa, ki spoznava, bo sledil marksističnemu klicu.

Najbolj ponesrečena razlaga vere za našega proletarca je ona, ki proglašava vero kot pojav duševne omejenosti. Ker izhaja vse verstvo iz odnosa končnega do neskončnega, naravno govor o neumnosti ne bo v zadevo posvetil. Kdor se ni do boljšega spoznanja preril, umevno tudi drugim ne bo do spoznanja pripomogel. Marks na mnogih mestih verstvo kot družaben pojav razlaga, toda v tem ga Dietzgen (Evolutionärer Materialismus und Marxismus, Rascher-Verlag, Zürich, Leipzig und Stuttgart) temeljito korigira. Marksov »Sein« (bitje), ki vpliva na »Bewusstsein« (zavest) je namreč primarno zavisen od narave in šele sekundarno od družbe. Kadar pa vzamemo naravo v obzir, primerjaje jo s človekom, najdemo, da je človek majhen, brezmočen, nepopoln, končen, v vsem relativen, dočim je popolnost, neskončnost, vsemoč, absolutno, zanj nedosegljivo. V takem spoznanju ne more biti govora o duševni omejenosti, marveč o nečem, kar je numnosti diametralno nasprotno.

Kot marksist (pripadnik Marks-ov) rad priznam med delavci in povsod, da sem religiozen, vsled tega gotovo spoznanjsko veren. (Ni pa o vsakem verniku zanesljivo, da bi morali biti religiozni.) Kot marksist je mogoče biti tudi areligiozen (brezveren), koga je spoznanje do tega dovedlo. Te vrste marksistov je zanesljivo manj. Religioznemu marksistu pa religioznost ne prihaja iz verskih resnic, ki se jih je naučil od staršev, učiteljev ali profesorjev, marveč religioznost mu prihaja iz biološkega, geološkega, naravoslovnega, prirodopisnega, astronomskega in modroslovnega znanja. Iz vsega tega pa izhaja: človek si, povsem relativen, do absolutnega ne prodreš.

Rad odpuščam vsakemu, ki me zavoljo gorenje izpovedi proglašava za duševno omejenega, kajti na ta način mi postane tudi očito, da namišljena razboritost človeškega duha še niti oklevetane omejenosti ne dosega.

(Konec prihodnjic.)

Kultura.

»Svoboda«. Izšla je dvojna številka (7.—8.) »Svobode« z zelo pestro vsebino. Uvodne besede so posvečene petnajstletnici začetka krvavega svetovnega klanja; v slikah slede nato posledice svetovne vojne, novo oboroževanje in pa splošna reakcija. Iz vsebine naj omenimo zelo zanimiv članek s. dr. H. Tume v razmerju delavca do prirode; na ta čla-

nek nadovezuje s. C. Štukelj poziv, naj se delavstvo tudi v turistikki osamosvoji od meščanstva in naj si ustanovi v okrilju »Svobode«, podzveze »Prijatelj prirode«. Dva članka sta posvečena šestdesetletnici danskega proletarskega pisatelja Andersena Nexöja. M. K. je napisal vsega uvaževanja vredni članek »Bežne misli o proletarski kulturi«, ostali prispevki pa so posvečeni delavskemu športu. — »Svoboda« je edini slovenski proletarski mesečnik. Delavci, pristopajte v »Svobodo«, kjer boste dobili vsak mesec dobro berilo! Onim sodrugom pa, ki žive v krajih, kjer še ni podružnice naše delavske kulturne organizacije, pa toplo priporočamo, da se naroče na ta časopis (cena za nečlane 36 Din letno. — T.

Maribor.

Ali je na tem res kaj resnice? Po mestu se šušlja, da so gotoyi krogi na delu, da bi se afera pri mestnem pogrebnem zavodu ali zatušala ali pa sploh likvidirala brez vsakršnih holecin. S tem bi naj bilo v zvezi tudi odzemanje občinskih mandatov s. Bahumu in ostalim. Ne vemo, v kakem stadiju se nahaja sedaj omenjena afera in tudi ni znano, da bi se bil disciplinarni odsek bavil z isto, dasi je bilo to na dnevnem redu zadnje seje obč. sveta. Sedaj manjka zopet ravnokar izvoljeni član delavskega kluba s. Jelen, kateremu je bil mandat tudi odzvet. G. župan je rekel, da spada

omenjena afera pod novi korupcijski zakon in da je vsled tega prepovedano govoriti o tej zadevi. Treba bo jasnosti ter absolutne konsekvence. O zatušanju ne more biti govora, ker je poneverba znana daleč preko meja mariborske mestne občine.

»Svoboda« Maribor priredi v nedeljo, dne 7. julija pešizlet v Bistrico pri Limbušu k ustanovni veselici tamošnje »Svobode«, kjer ima pevski odsek nastop. Odhod izpred »Ljudskega doma« ob 13. uri popoldne. Vsi člani in prijatelji društva so uljudno vabljeni.

Borza dela v Mariboru potrebuje za nek rudnik v Sloveniji 30 rudar-darjev-kopačev, pomožnih kopačev in vozačev. Tudi dobi delo takoj več sodarjev, krojačev, čevljarjev in zidarjev.

Celje.

Konzumno društvo za Slovenijo, okrožje Celje, podružnice Celje, Gaberje, Šoštanj I, Šoštanj II in Ljubno praznujejo Mednarodni zadružni dan dne 7. julija s sledečim sporedom:

1. V soboto, na predvečer Zadružnega dne, zažiganje kresa na Celjskem starem gradu okrog pol 9. ure zvečer. Sodeluje godba in pevsko društvo »Naprej« ter odsek »Svobode«. Zbirališče ob 8. uri pred gostilno »Zeleni travnik«.

2. V nedeljo dopoldne ob 9. uri predavanje o Mednarodnem zadružništvu v dvorani Delavske zbornice. Predavatelj iz Ljubljane.

3. Popoldne skupni izlet zadružnikov in somišljenikov na Teharje. Izleta se udeležijo tudi zadružniki-pevci in kolesarji. Zbirališče pred gostilno »Zeleni travnik« ob 2. uri popoldan. V slučaju slabega vremena izlet odpade.

Zadružniki, zadružnice!

Da bo prireditev čim častnejše uspela, vam kličemo: pridružite se korporativno tej veliki ideji in proslavi Mednarodnega zadružnega dne.

Okrožni odbor Celje.

VABILO

na

Ustanovno veselico

ki jo priredi del. kulturno društvo »Svoboda« pevski odsek v Bistrici, v nedeljo, dne 7. julija v velikem vrtu gosp. Rottner-ja v Bistrici.

SPORED:

Godba, ples, šaljiva pošta, zapor, zvo-nec sreče itd.

Nastop pevskega odseka »Svoboda« v Bistrici (meš. zbor).

Nastop mariborskih delavskih pevskih društev »Svoboda« in »Frohsinn« ter pevskega odseka »Svobode« iz Ruš.

Igra godba ruške požar. brambe. Začetek ob 3. (15.) uri popoldne. Vstopnina 5 Din.

Ker se novoustanov. društvo bori z velikimi težkočami, vabi uljudno na obilno udeležbo

ODBOR.

Specijalna zaloga najboljših izdelkov ženskih in moških nogavic, športnih nogavic. Da vpeljamo ta predmet, se vrši do 20. julija 1929

reklamna prodaja nogavic

z izrednim (20%) popustom

J. KARNIČNIK, Glavni trg 11.

Klobuke

perilo, ovratnice, čevlje, moške n ženske nogavice, dežnike, palice itd. Moške obleke à Din 290, 300, 360, 450 itd. Obleke za dečke à Din 90, 120 itd. Vse to kupite najboljše in najcenejše pri tvrdki

JAKOB LAH, Maribor
Glavni trg 2.

Nabirajte nove naročnike!

1000 Din Vam plačam, ako Vašo bradavico, kurje oči,

trdo kožo, izrastljine, ne odstranite sigurno v teku treh dni z RIO BALSAMOM brez bolečin, brez posledic in brez noža. Zdravniška priporočila: Dr. Cyrakus B., Wien piše: Jaz sem z Rio zadovoljen, pošljite mi daljših 24 lončkov, ker jih hočem pri pacientih uporabljati. Cena z garancijskim pismom Din 9, za 3 lončke Din 18, za 6 lončkov Din 32.

Dr. Nic, Kemeny,
Košice, Kaschau.

Čehoslovaško.
Postfach 12/L. 66.

Rovinarji na Teznu in Mariboru.

Tajništvo posluje na Ruški cesti št. 5 vsako nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne in vsako sredo od 18. do 20. ure zvečer. Člani dobe istotam vse informacije.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

KIS ZA VLAGANJE

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 19, tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov.

kumerc in drugo, vinski kis, špirit, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak itd. dobite po zmernih cenah edina drobno! no pri tvrdki Na debelo!